

11. gyakorlat: A geodéziai számítások alapfeladatai.

A gyakorlathoz szükséges felszerelés hallgatónként:

1 db tudományos zsebszámológép

A gyakorlat tartalma:

Röviden átismételjük a geodéziai koordinátarendszert, a tájolását, a pozitív forgatási irányt, koordináták felírásának módját, sorrendjét (pontszám, y , x , esetleg M vagy z , méter egységben), illetve a pontosság és az élesség fogalmát.

Az első és a második geodéziai alapfeladat. A tudományos zsebszámológépeken a fok, perc, másodperc bevitele, oda-vissza átváltás, valamint a poláris és a derékszögű koordináták közötti átszámítás lehetősége és hasznosítása a két geodéziai alapfeladatban.

Szám példák megoldása.

A gyakorlat előtt elolvasásra javasolt irodalom:

Krauter: Geodézia (283-286. oldal) (A geodéziai számítások alapfeladatai.)

A gyakorlathoz kapcsolódó szám példák:

1. példa

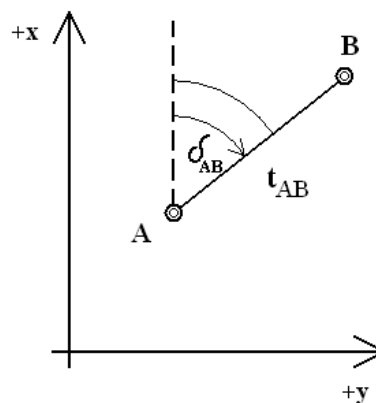
Irányszög- és távolságszámítás (II. geodéziai alapfeladat)

$$\Delta y = y_B - y_A \qquad \Delta x = x_B - x_A$$

$$\alpha = \arctan \frac{|\Delta y|}{|\Delta x|}$$

$$t_{AB} = \sqrt{(\Delta y)^2 + (\Delta x)^2}$$

Δy	Δx	δ_{AB}
+	+	α
+	-	$180 - \alpha$
-	-	$180 + \alpha$
-	+	$360 - \alpha$

A következő példákban az alábbi pontok koordinátáit használjuk:

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
3001	657 705,45	247 565,56
3002	658 310,44	248 489,88
3437	658 604,69	247 832,58
3446	658 077,70	247 431,38

a,

A	B
3001	3437

$$\Delta y_{AB} = +899,24 \text{ m} \quad \Delta x_{AB} = +267,02 \text{ m}$$

$$\alpha = 73 - 27 - 42 \quad t_{AB} = 938,05 \text{ m}$$

$$\delta_{AB} = 73 - 27 - 42$$

b,

A	B
3002	3446

$$\Delta y_{AB} = -232,74 \text{ m} \quad \Delta x_{AB} = -1058,50 \text{ m}$$

$$\alpha = 12 - 24 - 02 \quad t_{AB} = 1083,78 \text{ m}$$

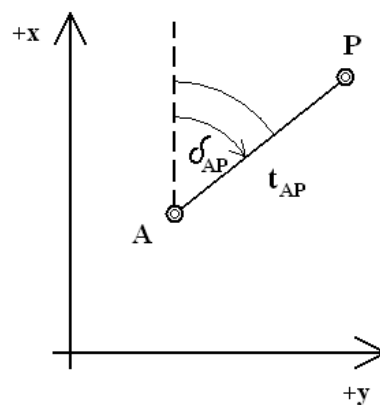
$$\delta_{AB} = 192 - 24 - 02$$

2. példa

Poláris pont számítása (I. geodéziai alapeladat)

$$y_P = y_A + t_{AP} \cdot \sin \delta_{AP} \quad x_P = x_A + t_{AP} \cdot \cos \delta_{AP}$$

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
3001	657 705,45	247 565,56
3440	658 031,81	247 985,58

a,

A	P	δ_{AP}	t_{AP}	y_P	x_P
3001	3437	73-27-42	938,05	658 604,69	247 832,58

b,

A	B	δ_{AB}	t_{AB}	y_P	x_P
3440	3437	104-57-11	592,96	658 604,69	247 832,58
	3438	267-12-49	859,26	657 173,57	247 943,81
	3439	254-34-41	1184,13	656 890,32	247 670,69
	3441	330-23-13	333,31	657 867,11	248 275,35
	3442	76-14-11	972,22	658 976,11	248 216,89
	3443	87-19-37	321,00	658 352,46	248 000,55
	3444	240-04-38	453,46	657 638,80	247 759,38
	3445	241-48-10	884,92	657 251,91	247 567,45

3. példa

Törésszög számítása irányszögből

$$\alpha = \delta_j - \delta_b$$

a,

$$\delta_j = 266-55-44$$

$$\delta_b = 183-15-24$$

$$\alpha = \mathbf{83-40-20}$$

b,

$$\delta_j = 56-14-25$$

$$\delta_b = 271-49-56$$

$$\alpha = (\delta_j + 360) - \delta_b$$

$$\alpha = \mathbf{144-24-29}$$

4. példa

Ellentett irány irányszöge

$$\delta_{BA} = \delta_{AB} \pm 180^\circ$$

a,

$$\delta_{AB} = 132-45-04$$

$$\delta_{BA} = \mathbf{312-45-04}$$

b,

$$\delta_{AB} = 215-51-21$$

$$\delta_{BA} = \mathbf{35-51-21}$$

5. példa

Írányszögátvitel

$$\delta_{AC} = \delta_{AB} + \alpha$$

$$\delta_{AB} = \delta_{AC} - \alpha$$

a,

$$\delta_{AB} = 51-14-25$$

$$\alpha = 32-35-13$$

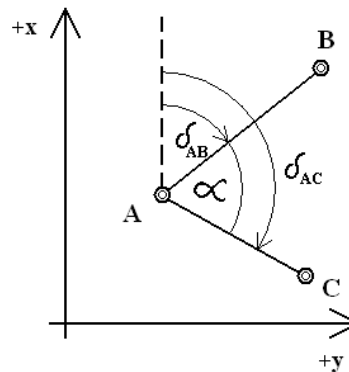
$$\delta_{AC} = \mathbf{83-49-38}$$

b,

$$\delta_{AC} = 83-49-38$$

$$\alpha = 32-35-13$$

$$\delta_{AB} = \mathbf{51-14-25}$$

6. példa

Ellentett irány és irányszögátvitel

$$\delta_{BC} = \delta_{AB} \pm 180^\circ + \alpha$$

$$\delta_{BD} = \delta_{AB} \pm 180^\circ - \beta$$

a,

$$\delta_{AB} = 50-24-31$$

$$\alpha = 61-44-51$$

$$\delta_{BA} = \mathbf{230-24-31}$$

$$\delta_{BC} = \mathbf{292-09-22}$$

b,

$$\delta_{AB} = 50-24-31$$

$$\beta = 91-43-19$$

$$\delta_{BA} = \mathbf{230-24-31}$$

$$\delta_{BD} = \mathbf{138-41-12}$$

